

Tilsynsrapport over abortsamrådenes virksomhed i Grønland i perioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025

Abortankenævnet

GRØNLAND

30. maj 2025

/mono

Tilsynsrapport over abortsamrådernes virksomhed i Grønland i perioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025

Abortankenævnet

A. Abortankenævnets tilsynskompetence

Abortankenævnet for Grønland fører i medfør af Lov nr. 232 af 12. juni 1975 for Grønland om svangerskabsafbrydelse tilsyn med abortsamrådernes virksomhed i Grønland for at sikre en vis ensartethed i afgørelserne om abort. Abortankenævnet har udover tilsynsforpligtelsen mulighed for at følge med i antallet af tilladelser og afslag på abort i de forskellige distrikter.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er ressortansvarlige for lovgivningen på abortområdet i Grønland og dermed også tilsynet med at lovens bestemmelser følges.

Abortankenævnet for Grønland fører tilsyn med abortsamrådene efter ”Procedure for aborttilsyn i Grønland” fastsat af Indenrigs- og Sundhedsministeriet den 2. oktober 2024.

B. Afgørelsesgrundlag

- Abortankenævnet anmoder halvårligt Landslægen om at fremsende $\frac{1}{4}$ af de indberettede samrådsafgørelser vedr. abort, som landslægen har modtaget fra de lokale abortsamråd inden for de seneste 6 måneder fra anmodningstidspunktet.
- Foruden den halvårslige gennemgang af samrådsafgørelserne kan Abortankenævnet pålægge samrådene at indsende sager til gennemsyn i ankenævnet enten løbende eller i nærmere angivne sager.
- Abortankenævnet kan herudover bede samrådene indsende oplysninger om antallet af behandlede sager og typen af disse.

Abortsamrådene behandler alene sager, hvor en gravid ønsker abort efter udløbet af 12. graviditetsuge.

C. Tilsynsperioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025

I overensstemmelse med punkt. 1 i ”Procedure for Aborttilsyn i Grønland” har Abortankenævnet den 6. februar 2025 anmodet Landslægen om at fremsende samtlige samrådsafgørelser for perioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025. Samrådsafgørelserne er modtaget af Abortankenævnet den 10. februar 2025.

D. Tilsynsomfanget

Formanden for Abortankenævnet har vurderet, at det første tilsyn, skal udføres således, at samtlige sager behandlet i samrådene i perioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025 indkaldes til gennemsyn. Da ”Procedure for Aborttilsyn i Grønland” er udgivet 2. oktober 2024, har Abortankenævnet ikke ønsket at gå længere tilbage end oktober 2024.

Abortankenævnet har modtaget 12 samrådsafgørelser for perioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025. Efter modtagelsen af de anonymiserede sager har Abortankenævnet givet sagerne nye tilsynsnumre: T2024-25/01 – T24-25/12.

E. En overordnet beskrivelse af de 12 modtagne samrådsafgørelser fra tilsynsperioden

Abortankenævnet har modtaget 12 samrådsafgørelser fra tilsynsperioden. Som nævnt ovenfor er de 12 sager et udtryk for samtlige samrådsafgørelser fra perioden 1. oktober 2024 – 1. februar 2025.

De 12 sager fordeler sig geografisk således:

- 4 fra Nuuk
- 2 fra Tasiilaq
- 3 fra Nordgrønland (2 fra Aasiaat og 1 fra Ilulissat)
- 2 fra Sisimiut
- 1 fra Qaqortoq

Af de 12 sager angår 4 sager gravide børn (under 18 år).

Alle 12 sager har givet tilladelse til senabort.

For alle 12 sager bemærker Abortankenævnet overordnet set, at ankenævnets henstilling til samrådene i 2022 om altid at anvende det af Landslægen udarbejdede standardskema for samrådsafgørelse nu er efterfulgt, hvilket i sig selv har skabt en mere ensartet praksis for samrådenes arbejde.

F. En vurdering af om samrådsafgørelserne er truffet i overensstemmelse med gældende ret, praksisbestemte formkrav og relevant dokumentation

Abortankenævnet finder, at 7 sager (cirka 60%) i enhver henseende lever op til gældende ret, praksisbestemte formkrav og relevant dokumentation.

- Af disse 7 sager er 4 fra Nuuk, 2 fra Tasiilaq og 1 fra Ilulissat.

Abortankenævnet finder, at de resterende 5 sager (cirka 40%) i større eller mindre grad ikke lever op til gældende ret, praksis bestemte formkrav og relevant dokumentation.

Fejlene i disse sager er imidlertid meget forskellige, og på den baggrund har Abortankenævnet foretaget en nærmere inddeling af sagerne med fejl nedenfor.

F.1 Samrådsafgørelser med væsentlige fejl

1 sag indeholder umiddelbart væsentlige fejl. Denne sag er identificeret som T24-25/08.

Denne sag er af formanden for Abortankenævnet vurderet til at give anledning til bemærkninger, og derfor har sagen været drøftet på tilsynsmødet den 25. februar 2025, i overensstemmelse med punkt 2 i Procedure for aborttilsyn i Grønland.

Der er tale om et gravidt barn som, forudsætningsvist for overhovedet at få sin svangerskabsafbrydelse behandlet af adoptionssamråd, har overskredet 12. svangerskabsuge.

Det væsentlige i fejlen ligger i, at forældremyndighedsindehaveren ikke dokumenterbart har samtykket i indgrebet. I sagen er der markeret for, at samtykket er forsøgt indhentet, men sagen har ingen yderligere oplysninger om samtykket – ligesom selve samtykket ikke findes på sagen.

Sundhedsvæsenet har således lavet en senabort på et barn uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, og således har samrådet direkte overtrådt § 6, stk. 1 i lov nr. 232 af 12. juni 1975 for Grønland om svangerskabsafbrydelse (abortloven).

§ 6, stk. 1 lyder således:

Er kvinden under 18 år eller unyndiggjort i personlig henseende, skal forældremyndighedens indehaver, henholdsvis værgen, samtykke i anmodningen.

Abortankenævnet finder i konsekvens heraf, at det behandlende samråd dermed har begået en væsentlig fejl ved dette indgreb.

Abortankenævnet udtaler for denne sag:

Et enigt Abortankenævn finder, at samrådet i denne sag har overtrådt loven om svangerskabsafbrydelse og udtaler i den forbindelse, at samrådets behandling af sagen må anses for stærkt kritisabel.

Landslægen henstilles til at tage kontakt til det pågældende samråd for dels at udtale ankenævnets meget alvorlige kritik og dels for at sikre en fremtidig forståelse af reglerne for samrådets virksomhed, herunder særligt i sager med børn.

F.2. Samrådsafgørelser med mindre fejl

4 andre sager indeholder umiddelbart andre klare typer af fejl, som dog ikke kan kategoriseres som væsentlige.

I 1 sag, T24-25/05, består fejlene i, at der både mangler en underskrift fra et af samrådets medlemmer og den nødvendige begrundelse for en beslutning om tilladelse til senabort i henhold til § 7, stk. 2 i cirkulære nr. 2 af 19. juni 1975 om behandlingen af sager om svangerskabsafbrydelse i Grønland er angivet så upræcis, at begrundelsen ikke giver konkret og relevant mening for en vurdering af, om der foreligger forhold af en sådan vægt, der kan berettige til at udsætte en kvinde for den forøgede helbredsmæssige risiko, som et indgreb indebærer på dette tidspunkt af graviditeten, jf. abortlovens § 3, stk. 2.

Også denne sag har konkret været drøftet på tilsynsmødet den 25. februar 2025.

Abortankenævnet finder i konsekvens heraf, at det behandlende samråd har begået sagsbehandlingsfejl i denne sag.

Abortankenævnet udtaler for denne sag:

Et enigt Abortankenævn finder, at samrådet i denne sag har begået sagsbehandlingsfejl, og udtaler i den forbindelse, at samrådets behandling af sagen må anses for kritisabel.

Abortankenævnet opfordrer medlemmet i Abortankenævnet, som repræsenterer arbejds- og socialdirektøren i § 4, stk. 3 i abortloven om, ved førstkommende lejlighed på et møde med kommunerne at præcisere for de social- og eller sundhedsmødjhjælpere, som efter § 4, stk. 1 i abortloven kan deltage i lokale abortsamråd, at begrundelsen for tilladelserne skal anføres relevant, præcis og med grundighed.

Landslægen henstilles videre til at tage kontakt til det pågældende samråd for dels at udtale ankenævnets kritik og dels for at sikre en fremtidig forståelse for dokumentationskravene ved samrådernes virksomhed.

I 3 sager, T24-25/04, T24-25/11 og T24-25/12, består fejlen alene i, at samrådets medlemmer ikke alle har underskrevet samrådsafgørelsen. Der mangler således i hver af disse 3 sager netop én af de tre foreskrevne underskrifter på det autoriserede skema til brug for samrådsafgørelserne.

Således ligner disse sager, at samrådene i de konkrete sager ikke har været kompetente, men Abortankenævnet vælger umiddelbart at anskue sagerne således, at der er tale om forglemmelser ved dokumentationen. Ankenævnet ser imidlertid med stor alvor på også denne type fejl.

Abortankenævnet finder ikke, at der konkret har været brug for at gennemgå disse 3 sager på et tilsynsmøde. Ankenævnet bemærker også, at disse 3 afgørelser kommer fra de samme 2 regionspsygehuse.

Abortankenævnet udtaler for disse 3 sager:

Et enigt Abortankenævn finder, at manglende underskrifter fra de medvirkende medlemmer af abortsamrådene må anses for en sagsbehandlingsfejl, som samrådene straks skal få rettet op på, og Abortankenævnet udtaler i den forbindelse, at samrådenes behandling af disse sager må anses for mangelfulde.

Landslægen henstilles til at tage kontakt de pågældende 2 samråd for dels at udtale ankenævnets henstilling til en mere omhyggeligt sagsbehandling og dels for at sikre en fremtidig forståelse for særligt dokumentationskravene ved samrådenes virksomhed.

G. Konklusion

Abortankenævnet finder, at en fejlratio på cirka 40% af sagerne (5 sager) er meget høj.

Udover de ovennævnte konkrete henstillinger til Landslægen, anbefaler ankenævnet, at der generet sættes fokus på kravene til abortsamrådenes arbejde, herunder særligt dokumentationskravene.